

Poselství papeže k XLV. světovému dni sdělovacích prostředků

Pravda, hlásání a autentičnost života v digitální éře

Proměna komunikace v současnosti

Drazí bratři a sestry,

při příležitosti XLV. světového dne sdělovacích prostředků bych se s vámi rád rozdělil o několik úvah, motivovaných charakteristickým fenoménem naší doby: šířením komunikace prostřednictvím **internetové sítě**. Stále sílí přesvědčení, že tak jako průmyslová revoluce vyvolala hlubokou změnu ve společnosti skrze novinky zavedené do výrobního procesu a života pracujících, i dnes probíhající hluboká změna v oblasti komunikace ovlivňuje velké kulturní a společenské změny. Nové technologie nemění pouze způsob komunikace, ale vlastní komunikaci, proto je možné tvrdit, že stojíme před širokou **kulturní transformací**. Díky takovému způsobu šíření informací a poznatků vzniká nový způsob učení a myšlení s dosud nevídanými možnostmi navázat vztah a vytvořit společenství.

Rýsují se donedávna nepředstavitelné cíle, které vzbuzují obdiv pro nabízené možnosti nových prostředků a zároveň kladou stále naléhavěji řadu úvah **o smyslu komunikace v digitální éře**. To je obzvláště zřejmé, když jsme konfrontováni s mimořádnou schopností internetové sítě a s rozsahem její aplikace. Tak jako každý plod lidského génia, i nové komunikační technologie vyžadují, aby byly dány **ke službě celkovému dobru člověka a celého lidstva**. Pokud budou moudře využívány, mohou přispět k splnění touhy po smyslu, pravdě a jednotě, které jsou tím nejhlubším přáním lidské bytosti.

V digitálním světě znamená předávání informací stále častěji vložit je do sociální sítě, kde je poznání sdíleno v prostředí osobní výměny. Jasně odlišení mezi tím, kdo informaci poskytuje, a uživatelem je relativizováno a komunikace by měla být nejen výměnou údajů, ale stále více také **sdílením**. Tato dynamika přispěla k novému zhodnocení komunikace, považované především za dialog, výměnu, solidaritu a tvorbu pozitivních vztahů. Na druhé straně se toto pojetí setkává s některými typickými **omezeními digitální komunikace**: částečná interakce, tendence podělit se jen o některé oblasti vlastního vnitřního světa, riziko vytváření vlastního obrazu, který může vést k sebeuspokojení.

Nově vyvolané otázky

Především mladí lidé prožívají tuto změnu komunikace se všemi touhami, rozpory a vlastní tvořivostí těch, kdo se s nadšením a zvědavostí otevrou novým zkušenostem života. Stále větší zapojení do veřejného digitálního prostoru, tvořeného tzv. **social network**, vede k novým formám mezilidských vztahů, má vliv na sebepoznání a nezbytně vede nejen k otázce správnosti vlastního jednání, ale také autentičnosti vlastního bytí. Přítomnost mladých lidí v těchto virtuálních

prostředích může být znakem autentického hledání osobního setkání s druhým člověkem, pokud se dává pozor na **možné nebezpečí**, jako je únik do jistého druhu paralelního světa nebo přehnaný pobyt ve virtuálním světě. Při hledání sdílení, "přátelství", se ocitáme tváří v tvář výzvě být autentičtí, věrní sami sobě, aniž bychom podlehlí iluzi uměle vytvářet vlastní veřejný "profil".

Nové technologie umožňují lidem setkávat se za hranicemi prostoru a vlastních kultur, a vytvářet tak celý **nový svět případných přátelství**. Tato velká výhoda však vyžaduje i větší pozornost a **uvědomění si možných rizik**. Kdo je můj "bližní" v tomto novém světě? Existuje nebezpečí, že jsme méně pozorní vůči tomu, s kým se setkáváme v našem obyčejném každodenním životě? Existuje riziko, že budeme více roztržití, protože naše pozornost je roztržštěná a ponořená do "odlišného" světa ve srovnání s tím, ve kterém žijeme? Máme čas kriticky se zamýšlet nad našimi volbami a pěstovat mezilidské vztahy, které by byly opravdu hluboké a trvalé? Důležité je stále si připomínat, že virtuální kontakt nemůže a nesmí nahradit přímý lidský kontakt s osobami ve všech rovinách našeho života.

Křesťanská přítomnost v digitálním světě

I v digitální éře je každý postaven před nutnost **být autentickým a přemýšlivým člověkem**. Ostatně dynamika sociálních sítí ukazuje, že člověka se vždy týká to, co předává. Když si lidé vyměňují informace, již sdílejí sebe sama, svůj pohled na svět, své naděje a ideály. To znamená, že existuje křesťanský styl, jak být přítomni v digitálním světě: je konkretizován čestnou, otevřenou a odpovědnou formou komunikace ohleduplnou vůči druhému. Předávat evangelium novými médii znamená nejen zařadit zjevně náboženský obsah do různých programů rozličných médií, ale také svědčit ve vlastním digitálním profilu důsledností a způsobem komunikace, volbou, prioritami a názory, které jsou zcela v souladu s evangeliem, i když se o něm explicitně nehovoří. Ostatně i v digitálním světě není možné hlásání poselství bez odpovídajícího svědectví ze strany toho, kdo hlásá. V nových podmínkách a s novými výrazovými prostředky je křesťan opět povolán, aby nabídl odpověď každému, kdo se ptá na smysl naděje, kterou má (srov. 1 Pt 3,15).

Úsilí o svědectví evangelia v digitální éře ode všech vyžaduje, aby byli obzvláště pozorní vůči aspektům poselství, které mohou čelit typické **logice webu**. Především si musíme uvědomovat, že **pravda**, kterou se snažíme sdělit, nečerpá svou hodnotu ze své "popularity" nebo objemu pozornosti, která se jí věnuje. Spíše s ní musíme seznámit v její celistvosti, než se snažit učinit ji přijatelnou třeba "zředěním". Musí se stát každodenním pokrmem, a ne být přitažlivá pouze na okamžik. Pravda evangelia není něco, co může být předmětem konzumu, povrchního využití, ale je to dar, který vyžaduje svobodnou odpověď. Tato pravda, i když je hlásána ve virtuálním prostoru sítí, vyžaduje vždy vtělení do reálného světa ve vztahu s konkrétními tvářemi bratří a sester, s nimiž sdílíme každodenní život. Proto budou i nadále základem při předávání víry přímé mezilidské vztahy!

Chtěl bych tedy křesťany vyzvat, aby se sjednotili s důvěrou, vědomě a s tvůrčí odpovědností v síti vztahů, kterou umožnila digitální éra. Ne pouze pro uspokojení touhy být v ní přítomni, ale proto, že tato síť je integrální součástí lidského života. Web přispívá k rozvoji nových a úplnějších forem intelektuálního i duchovního poznání a ke sdílení vědomostí. I v této oblasti jsme povoláni ke hlásání své víry, že

Kristus je Bůh, Spasitel člověka a dějin, ten, v němž všechno získává své naplnění (srov. Ef 1,10). **Hlásání evangelia vyžaduje ohleduplnou a citlivou formu komunikace**, která povzbudí srdce a pohne svědomím; je to forma, která připomíná styl Ježíše zmrtevýchvstalého, když doprovázel učedníky cestou do Emmaus (srov. Lk 24,13-35), kteří postupně chápali tajemství díky tomu, že se k nim přiblížil, vedl s nimi dialog a nechal vyjít na povrch to, co měli ve svém srdci.

Nakonec **pravda o Kristu je plnou a autentickou odpovědí na lidskou touhu po vztahu, společenství a smyslu**, který vyplývá i z té masové účasti na různých sociálních sítích. Tím, že věřící svědčí o svém hlubokém přesvědčení, nabízejí vzácný příspěvek k tomu, aby se web nestal nástrojem, který redukuje člověka na kategorii, který se snaží emočně manipulovat a umožní tomu, kdo je schopný, monopolizovat mínění druhých. Naopak, věřící povzbuzují ostatní, aby udržovali živé odvěké otázky člověka, které svědčí o jeho touze po transcendentnu a nostalgii po autentické formě života, který stojí za to žít. Právě v tomto zcela lidském duchovním napětí spočívá naše žízeň po pravdě a po společenství a pobízí nás, abychom komunikovali celistvě a čestně.

Vyzývám především mladé lidi, aby správně využívali svou přítomnost v digitálním prostoru. Znovu připomínám své setkání s nimi na Světovém dnu mládeže v Madridu, jehož přípravy velmi vděčí za výhody nových technologií. Pracovníkům v komunikaci vyprošuji od Boha, na přímluvu jejich patrona sv. Františka Saleského, schopnost vždy vykonávat svou práci svědomitě a profesionálně, a všem ostatním uděluji své apoštolské požehnání.

Vatikán 24. ledna 2011, svátek sv. Františka Saleského

Benedictus PP XVI.

(mezititulky redakční)